

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De defectibus, qui circa celebrationem huius mysterij committuntur. 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

de cōf. d.
2. c. Hoc
quoq; sta-
tutum est.

Ad duodecimum dicendum, quod in solemnī cele-
bratione missæ, plures debent adesse. Vnde Soter
Papa * dicit, ut habetur de consecr. distinct. 2. Hoc
quoque statutum est, ut nullus presbyterorum, mis-
sarum solemnīa celebrare præsumat, nisi duobus præ-
sentibus, sibi que respondentibus, ipse tertius habea-
tur: quia cum pluraliter ab eo dicitur, Dominus vo-
bis cum: & illud in secretis, Orate pro me, apertissime
conuenit, ut ipsius respondeatur salutationi. Vnde &
ad maiorem solemnītatem ibidem statutum legitur,
quod Episcopus, cum pluribus, missarum solemnīa
peragat. In missis tamen priuatis sufficit vnum habe-
re ministrum, qui gerit personā totius populi catho-
lici, ex cuius persona sacerdoti pluraliter responderet.

ARTIC. VI.

*Utrum possit sufficienter occurrī defectibus circa cele-
bratio em huius sacramenti occurrentibus,*

509
4. d. 13. §
expol. lit.

statuta ecclesia obseruando?

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod non pos-
sit sufficienter occurrī defectibus, qui circa ce-
lebrationem huius sacramenti occurrunt, statuta ec-
clesiæ obseruando. Contingit enim quandoque
sacerdos, ante consecrationem vel post, moritur, vel
alienatur, vel aliqua alia infirmitate impeditur, ne
sacramentum sumere possit, & missam perficere. Er-
go videtur, quod non possit impleri statutum eccle-
siæ, quo præcipitur quod sacerdos consecrans, suo
sacrificio communicet.

¶ 2 Præterea, Contingit quandoque quod sacer-
dos ante consecrationem vel post, recolit se aliquid
comedisse vel bibisse, vel etiam alicui peccato mor-
tali subiaccere, vel etiā excōmunicatiōni, cuius prius me-
moriā nō habebat. Necesse est ergo, quod ille qui est
in tali articulo constitutus, peccet mortaliter, contra
statutum ecclesiæ faciens, siue sumat, siue non sumat.
¶ 3 Præterea, Contingit quandoque, quod in ca-
licem musca vel aranea, vel aliquod animal veneno-
sum cadit post consecrationem, vel etiam cognoscit

sacer-

sacerdos calici venenum esse immissum ab aliquo maleuolo, causa occidendi ipsum. In quo casu si sumat, videtur mortaliter peccare, se occidendo, vel Deum tentando: similiter si non sumat peccat, contra statutum Ecclesie faciens. Ergo videtur esse perplexus & subiectus necessitati peccandi, quod est inconueniens.

¶ 4 Præterea, Contingit quandoque, quod per negligentiam ministri, aut aqua non ponitur in calice, aut etiam nec vinum: & hoc sacerdos aduertit. Ergo in hoc etiã casu videtur esse perplexus, siue sumat corpus, siue sanguine (quasi imperfectum faciens * sacramentum) siue non sumat nec corpus nec sanguinem.

al. sacrificium.

¶ 5 Præterea, Contingit quandoque, quod sacerdos non recolit se dixisse verba consecrationis, vel etiam alia, quæ in celebratione huius sacramenti dicuntur. Videtur ergo peccare in hoc casu, siue reitet verba super eandem materiam, quæ forte iam dixerat, siue utatur pane & vino non consecratis, quasi consecratis.

¶ 6 Præterea, Contingit quandoque propter frigus, quod sacerdoti dilabitur hostia in calicem, siue ante fractionem, siue post. In hoc ergo casu non poterit sacerdos ritum ecclesie implere, vel de ipsa fractione, vel etiam de hoc, quod sola tertia pars mittatur in calicem.

¶ 7 Præterea, Contingit quandoque, quod per negligentiam sacerdotis sanguis Christi effunditur, vel etiam quod sacerdos sacramentum sumptum vomit, aut etiam quod hostiæ consecrata tamdiu conferuantur, ut putrescant, vel etiam a muribus corrodantur, vel etiam qualitercumque perdantur. In quibus casibus non videtur posse huic sacramento debita reuerentia exhiberi, secundum Ecclesie statuta. Non videtur ergo, quod his defectibus seu periculis occurrì possit, saluis ecclesie statutis.

SED contra est, quod sicut Deus, ita ecclesia non præcipit aliquid impossibile.

RESPONDEO dicendum, quòd periculis seu defectibus circa hoc sacramentum contingentibus duplìciter potest occurrì. Vno modo præueniendo, ne scilicet periculum accidat. Alio modo subsequendo, vt scilicet id quòd accidit, emendetur, vel adhibendo remedium, v' l' saltèm per penitentiam eius, qui negligenter egit circa hoc sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quòd si sacerdos mor- te aut infirmi a' e graui occupetur ante consecratio- nem corporis & sanguinis Domini, non oportet vt per alium suppleatur. Si vero incepra consecratione hoc acciderit, (puta consecrato corpore ante conse- crationem sanguinis, vel etiam consecrato vtroque) debet missæ celebritas per alium expleri. Vnde (vt habetur in decretis 7. q. 1. c. nihil) in Toletano Con- cilio legitur *, Censuimus conuenire, vt cum a sacer- dotibus missarum tempore mysteria sacra consecran- tur, si aegritudinis accidat cuiuslibet euentus, quo cœ- ptum ne queat expleri mysterium: sit liberum Episco- po vel presbytero alteri, consecrationem exequi in- cepti officij. Non enim aliud competit ad supple- mentũ iniuriæ mysterijs, quam vt aut incipientis aut subsequētis benedictione hinc cõpleta sacerdotis: quia nec perfecta videri possunt, nisi perfecto ordine com- pleantur. Cum enim simus omnes vnus in Christo, nihil contrarium diuersitas personarum format, vbi efficaciam prosperitatis vnitas fidei repræsental. Ne tamen quod natura languoris causa consulitur, in- præsumptionis perniciem conuertatur, nullus absque prouenit u' parentis molestiæ, minister vel sacerdos, cum cœperit, imperfecta officia præsumat omnino relinquere. Si quis hoc temerarie præsumserit, ex- communicationis sententiam sustinebit.

Ad secundum dicendum, quòd vbi difficultas oc- currit, semper est accipiendum illud, quòd habet mi- nus de periculo. Maxime autem periculosum circa hoc sacramentum est, quòd est contra perfectionem huius sacramenti, quia hoc est immane sacrilegium.

Minus

*cõc. 7. To-
le c. an. 1
vel 2. se-
cundũ di-
uersos co-
dices, &
habetur
7. q. 1. c.
nihil.*

Minus autem est illud, quod pertinet ad qualitatem sumentis. Et ideo si sacerdos post consecrationem incepram, recorder se aliquid comedisse vel bibisse, nihilominus debet perficere sacrificium, & sumere sacramentum. Similiter si recorder se peccatum aliquod commisisse, debet penitere cum proposito confitendi & satisfaciendi: & sic non indigne, sed fructuose sumere sacramentum. Et eadem ratio est si inemerit se excommunicationi cuiuscunque subiacere. Debet enim assumere propositum humiliter absolutionem petendi: & sic per inuisibilem Pontificem Jesum absolute consequetur, quantum ad hunc actum, quod peragat diuina mysteria. Si vero ante consecrationem alicuius predictorum sit memor, tutius reputarem, maxime in casu manducationis & excommunicationis, quod missam incepram desereret, nisi graue scandalum timeretur.

Ad tertium dicendum, quod si musca vel aranea in calicem ante consecrationem ceciderit, aut etiam venenum deprehenderit esse immisum, debet effundi, & abluto calice, denuo aliud vinum poni consecrandum. Si vero aliquid horum post consecrationem acciderit, debet animal caute capi, & diligenter lauari & comburi, & ablutio cum cineribus in sacrarium mitti. Si vero venenum ibi esse deprehenderit immisum, nullo modo debet sumere, nec alij dare, ne calix vitæ vertatur in mortem: sed debet diligenter in aliquo vasculo ad hoc apto cum reliquis conseruari. Et ne sacramentum remaneat imperfectum, debet aliud vinum apponere in calicem, & denuo resumere a consecratione sanguinis, & sacrificium perficere.

Ad quartum dicendum, quod si sacerdos ante consecrationem sanguinis, & post consecrationem corporis percipiat aut vinum, aut aquam non esse in calice, debet statim apponere & consecrare. Si vero post consecrationis verba perceperit, quod aqua desit, debet nihilominus procedere: quia impositio aque

q. 74. a. 7 (vt supra dictum est *) non est de necessitate sacramenti. Debet tamen puniri ille ex cuius negligentia hoc contingit. Nullo autem modo debet aqua vino iam consecrato misceri: quia sequeretur corruptio sacramenti pro aliqua parte, vt supra dictum est *. Si vero percipiat post verba consecrationis, quod vinum non fuerit positum in calicem: si quidem hoc percipiat ante sumptionem corporis, debet deposita aqua, si ibi fuerit, imponere vinum cum aqua, & resumere a verbis consecrationis sanguinis. Si vero hoc perceperit post sumptionem corporis, aliam hostiam apponere debet iterum consecrandam simul cum sanguine. Quod ideo dico: quia si diceret sola verba consecrationis sanguinis, non seruaretur debitus ordo consecrandi: & sicut dicitur in predicto cap. Tolet. concilij, perfecta videri non possunt sacrificia, nisi perfecta ordine compleantur. Si vero inciperet a consecratione sanguinis, & repeteret omnia verba consequentia, non competeret nisi adesseret hostia consecrata, cum in illis verbis occurrant quedam dicenda & fienda non solum circa sanguinem, sed etiam circa corpus. Et debet in fine iterum sumere hostiam consecratam & sanguinem, non obstante etiam si prius sumperit aquam, quae erat in calice: quia praecipuum de perfectione vel de perceptione huius sacramenti, maioris est ponderis, quam praecipuum quod hoc sacramentum a ieiunis sumatur, vt supra dictum est *.

q. 77. a. 8 Ad quintum dicendum, quod licet sacerdos non recolat se dixisse aliqua eorum, quae dicere debuit, non tamen debet ex hoc mente perturbari: non enim qui multa dicit, recolat omnium, quae dixit: nisi forte aliquid in dicendo apprehenderit sub ratione iam dicti: sic enim aliquid efficitur memorabile. Vnde si aliquis attente cogitet illud quod dicit, non tamen cogitet se dicere illud, non multum postea recolat se dixisse. Sic enim fit aliquid obiectum memoriae, in quantum accipitur sub ratione praeteriti: sicut dicitur * in lib. de memoria. Si tamen sacerdoti probabili-

in Conc. Tolet. 7. can. 1. vel 2. secundum aliquos codices.

q. 80. a. 8 et q. 82. art. 4.

in lib. de memoria c. 1. to. 2. inter opera Arist.

licet

liter constet se aliqua omisisse, si quidem non sunt de necessitate sacramenti, non existimo, quod propter hoc debeat resumere, immutando ordinem sacrificij: sed debet ulterius procedere. Si verò certificetur se omisisse aliquid eorum, quæ sunt de necessitate sacramenti, scilicet formas consecrationis: cum forma cōsecrationis sit de necessitate sacramēti, sicut & materia, idem videtur faciendum quod dictum est in defectu materiæ; vt scilicet resumatur à forma consecrationis, & cætera per ordinem reiterentur, ne mutetur ordo sacrificij.

*in sol. ad
4. arg. hic
in isto a.*

Ad sextum dicendum, quod fractio hostiæ consecrata, & quod vna sola pars mittatur in calicē, respicit corpus mysticum, sicut admixtio aquæ significat populum. Et ideo horum prætermisio non facit imperfectionem sacrificij, vt propter hoc sit necesse aliquid reiterare circa celebrationem huius sacramēti.

Ad septimum dicendum, quod (sicut legitur de consec. distinct. 2. ex decreto Pij Papæ*) si per negligentiam aliquid de sanguine stillauerit in tabulā, quæ terræ adhæret, lingua labetur, & tabula radetur. Si vero non fuerit tabula, terra radetur & igni consumetur, & cinis intra altare conderetur, & sacerdos quadraginta diebus pœniteat. Si autem super altare stillauerit calix, sorbeat minister stillā, & tribus diebus pœniteat. Si super linteū altaris, & ad aliud stilla peruenierit, quatuor diebus pœniteat. Si vsque ad tertium, nouem diebus pœniteat. Si vsque ad quartū, viginti diebus pœniteat: & linteamina quæ stilla tetigerit, tribus vicibus lauet, minister calice subtus posito; & aqua ablutionis sumatur, & iuxta altare recondatur: possit etiā sumi in porum à ministro, nisi propter abominationem dimitteretur. Quidam autem ulterius partem illam linteaminum incidunt & comburunt; & cinerem in altari vel sacrario reponunt. Subditur autem ibidem ex pœnitentiā Bedæ* presbyteri, Si quis per ebrietatem vel voracitatem Eucharistiam euomuerit, quadraginta diebus pœniteat, si

*de cōf. d.
2. si per
negligentiam.*

*ead. d. 2.
c. si quis
per ebrietatem.*

Gg 4 laicus

laicus est; clerici vel monachi seu diaconi & presbyteri, septuaginta diebus pœniteant; Episcopus, nonaginta. Si autem infirmitatis causa euomuerint, septem diebus pœniteant. Et in eadem dist. legitur ex Concil. Arelat. † Qui non bene custodierit * sacramentum, & mus vel aliquod aliud animal illud comederit, quadraginta diebus pœniteat. Qui autem perdidit illud in ecclesia, aut pars eius ceciderit, & non inuenta fuerit, triginta diebus pœniteat. Et eadē pœnitentia videtur dignus sacerdos, per cuius negligentiam hostiæ consecratæ putrescunt. Prædictis autē diebus debet pœnitens ieiunare, & a communione cessare. Pensatis tamen conditionibus negotij, & personæ potest minui vel addi ad pœnitentiã p̄dictã. Hoc tamen obseruandum est, quod ubicumque species integræ inueniuntur, sunt reuerenter conferuandæ, vel etiam sumendæ: quia manentibus speciebus, manet ibi corpus Christi, vt supra dictum est *. Ea vero, in quibus inueniuntur, si commode fieri potest, sunt comburenda, cinere in sacratio recondito: sicut de rasura tabulæ dictum est *.

QVÆST. LXXXIV.

De sacramento pœnitentiæ, in decem articulos diuisa.

Consequenter considerandum est de sacramento pœnitentiæ. Circa q̄ primo considerandum est de ipsa pœnitentia. Secundo, de effectu ipsius. Tertio, de partibus eius. Quarto, de suscipientibus hoc sacramento. Quinto, de potestate ministrorum, quæ ad clauis pertinet. Sexto, de solēnitate huius sacramenti.

¶ Circa primum duo consideranda sunt. Primo de pœnitentia, secundum quod est sacramentum. Secundo, de pœnitentia, secundum quod est virtus.

Circa primum queruntur decem.

- ¶ Primo, vtrum pœnitentia sit sacramentum?
- ¶ Secundo, de propria materia eius.
- ¶ Tertio, de forma ipsius.
- ¶ Quarto, vtrum impositio manus requiratur ad hoc sacramentum?

¶ Quinto

*e. ad. d. 2.
c. qui bene
no. cu-
stodierit.
* al. sacri-
ficium.*

*q. 77. a. 5
et locis
ibi cita-
tis.
in istius
sol. prin.*